

سپاس و آفرین بر خدای کامران و کامکار
و آفریننده زمین و آسمان را
آنکش نه همتا و نه انباز و نه دستور و نه زن و نه فرزند،
همیشه بود و همیشه باشد
و بر هستی او نشان آفرینش پیدا است،
آسمان و زمین و شب و روز و آنچه بدو اندرست...

بهداشت کشتارگاه ها

دکتر مصطفی عبدالهی

دکترای عمومی دامپزشکی از دانشگاه شیراز

تحصیلات تکمیلی مدیریت بهداشت عمومی (MPH) دانشگاه علوم پزشکی شیراز
کارشناس نظارت بر بهداشت عمومی و مواد غذایی اداره کل دامپزشکی استان فارس

بهداشت کشتارگاه ها

- بخش اول الزامات قانونی
- بخش دوم لزوم ایجاد کشتارگاه ها و وضعیت فعلی
- بخش سوم اصول خرید و نگهداری فرآورده های خام دامی

بخش اول

الزامات قانونی

دامپزشکی در ایران و جهان

• تاریخچه دامپزشکی باستان

- علم دامپزشکی با عبور انسان نخستین از حالت شکارچی به کشاورز متولد شد. همزمان با رواج اهلی کردن حیوانات، دامپزشکی اهمیت بیشتری یافت.
- در سفرنامه فیثاغورث، در مورد زرتشت و آیین او نکته جالبی وجود دارد و آن نکته این است که زرتشت از فن دامپزشکی و درمان حیوانات اطلاع داشته است و در کتاب اوستا می توان نکات متعددی درباره پرورش حیوانات و روش درمان بیماریهای دام مشاهده کرد. در این کتاب برای اولین بار به طبقه بندی حیوانات برمی خوریم.
- امروزه ارسطو را به عنوان ابداع کننده علم حیوان شناسی و تشریح مقایسه ای می شناسند. ادراکات او از فیزیولوژی تحت تاثیر افلاطون قرار داشت. وی اطلاعات مربوط به حیوانات را ثبت کرد و یک سیستم طبقه بندی گونه های حیوانی را مطرح ساخت که پایه ای برای ایجاد یک طبقه بندی نظام مند (سیستماتیک) شد ما آن را «تاکسونومی» می نامیم.

دامپزشکی در ایران و جهان

• تاریخچه دامپزشکی نوین در جهان

- اولین مدرسه دامپزشکی در «لیون» فرانسه در سال ۱۷۶۱ م توسط کلود بورژلا تأسیس شد و به این ترتیب حرفه دامپزشکی به طور رسمی شکل گرفت. این مدرسه بر آناتومی و بیماری‌های گوسفند، اسب و گاو تمرکز داشت و می‌کوشید از تلف شدن گاوها در فرانسه به دلیل طاعون جلوگیری کند. طاعون گاوی در تاریخ همواره وجود داشت و تلاش برای یادگیری نحوه مبارزه با آن تا زمان اختراع میکروسکوپ ادامه یافت. اولین واکسیناسیون گاوها در سال ۱۷۱۲ م انجام شد و طاعون به این وسیله در اروپا ریشه‌کن شد. بعدها مدرسه‌های دامپزشکی دیگری در کشورهای آلمان، سوئد و دانمارک ایجاد شد. در سال ۱۷۹۱ نیز کالج دامپزشکی لندن تأسیس شد و به این ترتیب علم دامپزشکی در سطح حرفه‌ای و اختصاصی توسعه یافت.
- اولین مدرسه دامپزشکی در ایالات متحده در سال ۱۸۵۲ م «فیلا دلفیا» تأسیس شد. این مدرسه تا سال ۱۸۶۶ م فعالیت می‌کرد. دانشگاه دامپزشکی پنسیلوانیا نیز قدیمی‌ترین مدرسه دامپزشکی محسوب می‌شود که هنوز از نظر عملکرد معتبر است.
- «انجمن دامپزشکی آمریکا» در سال ۱۸۶۳ م و «دفتر صنایع دامی» در سال ۱۸۸۴ م به وجود آمد. فعالیت این دفتر تا سال ۱۹۰۰ م ادامه داشت. و هدف آن محافظت از مردم در برابر بیماری‌های عفونی ناشی از گوشت‌های آلوده و ریشه‌کن کردن بیماری‌ها در حیوانات و بهبود کیفیت دام‌ها بود.

دامپزشکی در ایران و جهان

• تاریخچه دامپزشکی نوین در ایران

- دامپزشکی نوین در ایران به سال ۱۲۹۰ هجری شمسی برمی گردد که دولت ایران تصمیم گرفت تشکیلات ژاندارمری نوینی را پایه گذاری نماید و از دولت سوئد عده ای کارشناس نظامی برای تاسیس ژاندارمری استخدام نمود. به همراه افسران سوئدی دو نفر دکتر دامپزشک نیز بودند این دو نفر افسر دامپزشک به اقدام به تاسیس مدرسه دامپزشکی برای تربیت کادر مورد احتیاج ارتش نمودند.
- با فراگیر شدن طاعون گاوی و تلفات سنگین دامهای کشور در سال ۱۳۰۳، ماده واحده‌ای در «مجلس شورای ملی» به تصویب رسید که به دولت وقت اجازه می داد شعبه مخصوصی به نام «دفع آفات حیوانی و سرم سازی» با نظارت «اداره کل صحیه و تجارت و فوائد عامه» تشکیل دهد. این شعبه پس از مدتی تحت نظر «وزارت فلاح» (کشاورزی) به فعالیت خود ادامه داد.
- در سال ۱۳۱۱ نخستین مرکز آموزش دانشگاهی دامپزشکی، ابتدا به صورت مدرسه و سپس دانشکده شروع به فعالیت کرد. این دانشکده در سال ۱۳۲۴ به دانشگاه تهران ملحق شد.
- قانون «تثبیت صحت حیوانات» در سال ۱۳۱۴، به دلیل اهمیت کنترل بیماری‌های مهلک دامی، کنترل و نظارت بهداشتی بر دام و فراورده‌های خام دامی، و مبادله‌های تجاری مرزی و برون مرزی، در ۹ ماده از تصویب مجلس شورای ملی گذشت و اداره کل دامپزشکی جایگزین مؤسسه دفع آفات حیوانی شد.
- قانون «سازمان دامپزشکی کشور» در سال ۱۳۵۰ در ۲۱ ماده تصویب شد و پس از پیروزی انقلاب اسلامی، بخشنامه تشکیل شبکه‌های دامپزشکی استان‌ها و برقراری ارتباط مستقیم استان‌ها با سازمان مرکزی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید.

قانون سازمان دامپزشکی کشور

مشمول بر بیست و یک ماده و یک تبصره پس از تصویب مجلس شورای ملی در جلسه روز یکشنبه ۲، ۳، ۱۳۵۰ در جلسه روز دوشنبه بیست و چهارم خرداد ماه یک هزار و سیصد و پنجاه شمسی به تصویب مجلس سنا رسید.

ماده ۱ - به منظور تأمین بهداشت دام کشور و فرآورده‌های مربوط به آن و پیشگیری و مبارزه با بیماری‌های دامی به موجب این قانون سازمان دامپزشکی کشور وابسته به وزارت کشاورزی تأسیس و جایگزین اداره کل دامپزشکی می‌گردد.

ماده ۳ - وظائف سازمان به شرح زیر است:

و - نظارت بهداشتی کشتارگاه‌ها و کارخانه‌های تولید و تهیه فرآورده‌های خام دامی.

قانون سازمان دامپزشکی کشور

ماده ۴ - کلیه صاحبان و مسئولان نگاهداری دام و کارگاه‌ها و کارخانه‌ها و مراکز تهیه و آماده کردن فرآورده‌های خام دامی اعم از اشخاص و مؤسسات و شرکتهای خصوصی و یا دولتی یا وابسته به دولت و یا هر نوع شرکت و سازمانی که به نحوی از انحاء به پرورش یا نگاهداری دام و تهیه و آماده کردن فرآورده‌های خام دامی اشتغال دارند موظف به اجرای دستورهای بهداشتی و قرنطینه‌ای سازمان می‌باشند.

ماده ۱۲ - در صورتی که اشخاصی اعم از حقیقی یا حقوقی وظایف تعیین شده در مواد ۴ و ۶ و ۸ و ۹ و ۱۰ این قانون را رعایت ننمایند مأموران انتظامی مکلفند به تقاضای سازمان به منظور اجرای مقررات مواد مذکور اقدام لازم معمول دارند و در صورت تقاضای سازمان از ادامه کار آنها جلوگیری کنند.

ماده ۱۸ - بازرسی و معاینه بهداشتی گوشت در کشتارگاه‌های کشور از وظایف سازمان است و شهرداریها و سازمانهای ذیربط مکلفند پرسنل، بودجه و اعتبار لازم را طبق آیین‌نامه اجرایی این قانون در اختیار سازمان بگذارند.

سایر قوانین مرتبط با دامپزشکی

ماده ۳۹ قانون تعزیرات حکومتی: متصدیان و مسوولین کارخانجات و کارگاهها و مراکز تهیه و توزیع مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی، اماکن عمومی، مراکز بهداشتی درمانی، مراکز آموزشی و پرورشی، محلهای نگهداری و پرورش دام و طیور و کشتارگاهها ملزم به رعایت ضوابط و مقررات بهداشت محیطی در محل فعالیت خود می باشند. متخلفین از مفاد این ماده به ازای هر مورد نقص بهداشتی، به مجازاتهای زیر محکوم می شوند:

- مرتبه ی اول- جریمه نقدی از مبلغ ۲۳۰/۰۰۰ تا ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال.
- مرتبه ی دوم- جریمه نقدی از مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ تا ۱۶/۵۰۰/۰۰۰ ریال
- مرتبه ی سوم- جریمه نقدی از مبلغ ۶۶۰/۰۰۰ تا ۳۳/۰۰۰/۰۰۰ ریال
- مرتبه ی چهارم- علاوه بر مجازات مرتبه ی سوم، زندان از یک تا شش ماه.

سایر قوانین مرتبط با دامپزشکی

ماده ۶۸۸ قانون مجازات اسلامی:

هر اقدامی که تهدید علیه بهداشت عمومی شناخته شود از قبیل آلوده کردن آب آشامیدنی یا توزیع آب آشامیدنی آلوده، دفع غیربهداشتی فضولات انسانی و دامی و مواد زاید، ریختن مواد مسموم‌کننده در رودخانه‌ها، زباله در خیابانها و کشتار غیر مجاز دام، استفاده غیرمجاز فاضلاب خام یا پس آب تصفیه‌خانه‌های فاضلاب برای مصارف کشاورزی ممنوع می باشد و مرتکبین چنانچه طبق قوانین خاص مشمول مجازشدیدتری نباشند به حبس تا یک سال محکوم خواهند شد.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۷۶/۵/۸) - تشخیص این که اقدام مزبور تهدید علیه بهداشت عمومی و آلودگی محیط زیست شناخته می‌شود و نیز غیرمجاز بودن کشتار دام و دفع فضولات دامی و همچنین اعلام جرم مذکور حسب مورد بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان حفاظت محیط زیست و **سازمان دامپزشکی** خواهد بود.

تبصره ۲ - منظور از آلودگی محیط زیست عبارت است از پخش یا آمیختن مواد خارجی به آب یا هوا یا خاک یا زمین به میزانی که کیفیت فیزیکی، شیمیایی یا بیولوژیک آن را بطوری که به حال انسان یا سایر موجودات زنده یا گیاهان یا آثار یا ابنیه مضر باشد تغییر دهد.

سایر قوانین مرتبط با دامپزشکی

قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران:

ماده ۳۴- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که به نحوی در امور تولید، پرورش، نگاهداری، توزیع، حمل و نقل، عرضه، فروش دام زنده و نیز استحصال، تهیه، عمل‌آوری، جمع‌آوری، نگهداری، بسته‌بندی، توزیع، حمل و نقل فرآورده‌های با منشأ دامی و همچنین خوراک دام فعالیت دارند، در صورت تخطی از اجرای ضوابط و مقررات بهداشتی به تشخیص سازمان دامپزشکی کشور یا عدم به‌کارگیری مسؤول فنی بهداشتی با رأی دادگاه صالح متعهد به پرداخت خسارت وارده به مصرف‌کنندگان اقلام غیربهداشتی یا ناسالم می‌باشند. مسؤولان فنی بهداشتی براساس شرح وظایف ابلاغی از سوی سازمان دامپزشکی کشور به شرط سببیت در صورت قصور یا تقصیر مسؤول می‌باشند.

سایر قوانین مرتبط با دامپزشکی

آیین نامه اجرایی نظارت بهداشتی دامپزشکی تصویب نامه کمیسیون اصل ۱۳۸ قانون اساسی شماره: ۱۶۴۴۷۳۳/ت/۳۵۳۸۴ گ تاریخ: ۱۳۸۷/۹/۱۳

ماده ۳ - کلیه اشخاص حقیقی یا حقوقی که به نحوی در امور زیر فعالیت دارند، موظف به اجرای ضوابط بهداشتی موضوع این آیین نامه خواهند بود:

الف - تولید، پرورش، نگاهداری، توزیع، حمل و نقل، عرضه و فروش دام زنده و سایر فعالیت های مرتبط.

ب - استحصال، تهیه، عمل آوری، جمع آوری، نگهداری، بسته بندی، توزیع، عرضه، حمل و نقل فرآورده های با منشأ دامی و همچنین خوراک دام و سایر فعالیت های مرتبط.

سایر قوانین مرتبط با دامپزشکی

آئین نامه بازرسی و معاینه بهداشتی گوشت در کشتارگاه های کشور

ماده ۱- تعاریف:

الف- کشتارگاه - کشتارگاه محوطه‌ای از عرصه و اعیان است که در آن دامها و طیوری که مصرف غذائی دارند کشتار می‌شوند و هرگونه تاسیساتی از قبیل آزمایشگاه، سردخانه، دستگاههای تهیه فرآورده‌های گوشتی تبدیل لاشه و مازاد کشتار به مواد خوراکی حیوان و یا کود، اصطبلهای انتظار، میدان خرید و فروش دام و سایر تاسیسات و ساختمانهای ضروری که در محوطه مزبور بنا شده و یا خواهد شد از لحاظ این آئین نامه جزء کشتارگاه محسوب می‌شود.

ماده ۲: هر نوع دام کشتاری باید در کشتارگاه ذبح شود در غیر اینصورت و همچنین در صورتی که گوشت کشف شده از دام بیمار بدست آمده باشد مرتکبین برابر قوانین مربوط تحت تعقیب قرار گرفته و مجازات خواهند شد.

ماده ۴: کلیه دامهای کشتاری باید قبل و بعد از کشتار وسیله بازرسان بهداشتی مورد بازرسی و معاینه لازم، قرار گیرند.

سایر قوانین مرتبط با دامپزشکی

آئین نامه بازرسی و معاینه بهداشتی گوشت در کشتارگاه های کشور

ماده ۱۵: ایجاد کشتارگاه توسط بخش خصوصی یا شهرداریها یا سازمانهای دولتی و یا وابسته به دولت مستلزم کسب پروانه از سازمان است و سازمان به ترتیبی که وزارت کشاورزی و منابع طبیعی تعیین می نماید پروانه لازم را صادر خواهد نمود. در محدوده قانونی شهرها و حریم آن صدور پروانه ایجاد کشتارگاه با موافقت شهرداری از لحاظ رعایت اصول شهرسازی خواهد بود.

تبصره یک: صاحبان و مسئولین کشتارگاههایی که قبلاً تاسیس شده اند موظفند ظرف مدت شش ماه نسبت به اخذ پروانه اقدام نمایند.

تبصره دو: سازمانها و مؤسسات تهیه و توزیع کننده گوشت و فرآورده های گوشتی اعم از خصوصی یا دولتی وابسته به دولت که با رعایت مقررات قانونی موجود در این آئین نامه تاسیس شده یا می شوند، مکلفند طبق ضوابطی که از طرف سازمان تهیه و به تصویب وزارت کشاورزی و منابع طبیعی می رسد نسبت به ایجاد کارگاه های برش و بسته بندی گوشت و فرآورده های گوشتی در مدتی که از طرف سازمان تعیین و ابلاغ می شود اقدام نمایند.

ماده ۱۶: هر نوع تعمیرات یا تغییراتی که برای اصلاح و بهبود وضع بهداشتی کشتارگاه از طرف سازمان ضروری اعلام شود، باید در اسرع وقت وسیله صاحبان یا مسئولان کشتارگاه انجام گردد.

سایر قوانین مرتبط با دامپزشکی

آئین‌نامه بازرسی و معاینه بهداشتی گوشت در کشتارگاه های کشور

ماده ۱۷: از تاریخ تصویب این آئین‌نامه شهرداریها و سازمانهای ذیربط موظفند در صورت احتیاج سازمان، پرسنلی را که در کشتارگاهها وظائف مربوط به امور بهداشتی را انجام می‌دهند بعنوان مامور در اختیار سازمان دامپزشکی قرار دهند. حقوق و مزایای این مامورین فقط با صدور گواهی سازمان دامپزشکی یا ادارات دامپزشکی محل از طرف شهرداریها و سازمانهای ذیربط قابل پرداخت است.

تبصره - کلیه وسایل آزمایشگاهی کشتارگاههای شهرداریها و سازمانهای ذیربط در اختیار سازمان گذارده می‌شود.

سایر قوانین مرتبط با دامپزشکی

آئین نامه بازرسی و معاینه بهداشتی گوشت در کشتارگاه های کشور

ماده ۱۹: هرگاه صاحبان یا مسئولان کشتارگاه حسب مورد در مهلتی که کتباً سازمان ابلاغ می کند از انجام دستورات مربوط به امور بهداشتی خودداری نمایند یا به نحوی از انحاء مانع اجرای هر یک از مواد این آئین نامه بشوند، طبق مواد ۴ و ۱۲ قانون سازمان دامپزشکی کشور از ادامه کار آن کشتارگاه جلوگیری خواهد شد.

تبصره- هرگاه در کشتارگاههای دولتی یا متعلق به شهرداریها تخلفات مذکور در این ماده بروز کند، بنا به تقاضای رئیس دامپزشکی شهرستان یا مسئول امور بازرسی بهداشتی کشتارگاه کمیسیونی برای رسیدگی به موضوع با شرکت شهردار، رئیس بهداری، رئیس کشاورزی، رئیس دامپزشکی و بازرس بهداشتی کشتارگاه یک نفر کارشناس امور کشتارگاه که از طرف سازمان اعزام خواهد شد زیر نظر فرماندار در فرمانداری تشکیل می شود. تصمیماتی که از طرف اکثریت اعضاء این کمیسیون اتخاذ می گردد لازم الاجراء است در صورتی که از انجام مصوبات کمیسیون مزبور در مهلتی که تعیین شده است خودداری گردد، مفاد این ماده اجراء خواهد شد.

تاریخچه شهرداری ها

در گذشته، شهرداری‌ها در ایران بلدیه خوانده می‌شدند. ناصرالدین شاه در سال ۱۲۶۲ ه. ش به دنبال اصلاح امور داخلی، تصمیم گرفت بلدیه را در تهران تأسیس کند اما موفق نشد. در سال ۱۲۸۳ ه. ش، قانون بلدیه در مجلس شورای ملی تصویب شد.

پیش از تشکیل بلدیه، مردم هر شهر طبق آداب و رسوم و اعتقادات شخصی و دینی، بدون مداخله حکومت، خدمات شهری را انجام می‌دادند. پس از پیروزی مشروطه مشکلات مختلفی در اداره امور شهرها در زمینه‌هایی مانند بهداشت شهری و آبرسانی وجود داشت که موجب شد نمایندگان مجلس اول در صدد تدوین زمینه‌هایی برای بهداشت شهرها برآمدند، که منجر به تدوین نخستین قانون شهرداری‌ها تحت عنوان «قانون بلدیه» در ۱۹ خرداد ۱۲۸۶ شمسی شد. اما در این میان تنها یک شهر وجود داشت که در حدود ۱۲۷۶ خورشیدی و تحت نام "بلدیه" به امور شهری پرداخت، آن هم بندرلنگه بود نخستین شهردار بندرلنگه در زمان مدحت‌السلطنه (محمد باقر کلانتر لاری) بود و بعد از او محمد حسن معتمدالسلطان (سال ۱۲۹۹ خ) و سپس "خالو باقر اوزی شهردار شد، که در عین حال رئیس داروغه شهر هم بودند.

تاریخچه شهرداری ها

- نخستین بلدیة (شهرداری) که براساس قانون جدید فوق‌الذکر تأسیس شد، شهرداری تبریز که در ۱۱ اردیبهشت سال ۱۲۸۶ ه.ش افتتاح شد بود که با تشکیلات جدید در همان سال (۱۲۸۶ ه.ش)، تقریباً بلافاصله پس از تصویب قانون، پایه‌گذاری شد و با تشکیلات جدید آغاز به کار کرد.
- قانون تشکیل شهرداریها و انجمن شهرها و قصابات مصوب ۴ مرداد ماه ۱۳۲۸ (کمیسیون کشور)
- در تاریخ ۱۱ آبان سال ۱۳۳۱ برطبق قانون اعطای اختیارات مصوب ۳۰ مرداد ۱۳۳۱ قانون شهرداری با عنوان لایحه قانون شهرداری در ۸ فصل و ۹۰ ماده و ۱۴ تبصره تصویب و ابلاغ گردید. طبق ماده ۳۹ قانون مزبور انتخاب شهردار با انجمن شهر بوده که بمدت ۲ سال منصوب می‌گشت و عمر هر انجمن شهر برابر ماده ۳ قانون به مدت ۴ سال بوده است .
- در تاریخ ۱۱ تیر سال ۱۳۳۴ هجری شمسی قانون شهرداری در ۹ فصل و ۹۵ ماده از تصویب کمیسیون مشترک مجلس گذشته و موقتاً تا تصویب نهایی قابل اجرا گردید.

قانون تأسیس شهرداری ها

ماده ۱ - در هر محل که جمعیت آن حداقل به پنج هزار نفر بالغ باشد شهرداری تأسیس می گردد.

ماده ۵۵ - وظایف شهرداری به شرح ذیل است:

۱۹ - تهیه و تدوین آیین نامه برای فراوانی و مرغوبیت و حسن اداره فروش گوشت و نان شهر و اجرای آن پس از تصویب انجمن شهر.

۲۱ - احداث بناها و ساختمانهای مورد نیاز محل از قبیل رختشویخانه و مستراح و حمام عمومی و کشتارگاه و میدانها و باغ کودکان و ورزشگاه مطابق اصول صحی و فنی و اتخاذ تدابیر لازم برای ساختمان خانه های ارزان قیمت برای اشخاص بی بضاعت ساکن شهر.

اساسنامه شرکت سهامی پشتیبانی امور دام کشور

ماده ۵ - موضوع شرکت عبارت است از تهیه، تولید و نگهداری، توزیع و پشتیبانی و **تنظیم بازار** انواع خوراک دام، طیور و آبزیان، مواد پروتئینی(حیوانی) و متفرعات آنها، کمک به عمران، احیاء و اصلاح مراتع جهت افزایش تولید، حمایت از تولیدکننده، مصرف کننده و صنایع وابسته و خریدتضمینی مواد علوفه‌ای و محصولات پروتئینی دامی.

ماده ۶ - شرکت برای تحقق موضوع ماده(۵) این اساسنامه، مجاز به انجام عملیات زیر می‌باشد:

ژ - ایجاد و بهره‌برداری از میدانهای دام، کشتارگاهها، سردخانه‌ها، انبارها و آزمایشگاهها، کارگاههای بسته بندی گوشت و فراهم نمودن وسایل مورد نیاز برای تدارک، حمل و نقل، توزیع و نگهداری دام و طیور، گوشت و متفرعات آنها.

اساسنامه شرکت تولید نیروی برق شیروان

ماده ۲- شرکت با رعایت مفاد اساسنامه مجاز به اقدامات زیر می باشد:

- ۱- تولید و فروش انرژی برق در چارچوب ضوابط و مقررات بازار برق به اشخاص حقیقی و حقوقی.
- ۲- انجام اقدامات لازم به منظور ارتقاء بهره‌وری، بهینه‌سازی و توسعه ظرفیت نیروگاه.
- ۳- برونسپاری عملیات اجرایی رقابت‌پذیر (اعم از بهره‌برداری، تعمیر و نگهداری، توسعه و بهینه‌سازی تأسیسات).
- ۴- پیش فروش انرژی برق و سایر روشهای تأمین منابع مالی از منابع داخلی و خارجی، اخذ وام و تسهیلات مالی و اعتباری، عرضه اوراق مشارکت با اخذ مجوز از مراجع قانونی.
- ۵- سرمایه‌گذاری و مشارکت در احداث و خرید نیروگاه.
- ۶- تهیه و تأمین ابزار، ماشین‌آلات و تجهیزات و مواد مصرفی مورد نیاز در زمینه فعالیت شرکت.
- ۷- همکاری و مشارکت با سایر شرکتهای و مؤسسات در جهت تحقق موضوع فعالیت شرکت.
- ۸- مبادرت به سایر فعالیتهایی که مستقیم با موضوع فعالیت شرکت (تولید نیروی برق) مرتبط باشد.

اساسنامه شرکت کشت و صنعت و دامپروری فارس

موضوع شرکت عبارت است از:

تولید انواع خوراک دام و خوراک طیور و خوراک آبزیان در انواع و اقسام و به شکل‌های فله و پلت و هر نوع فرم و شکل ممکن. تولید مکمل‌های ویتامینی و معدنی خوراک دام و طیور و آبزیان و امثالهم. تولید کنسانتره ویتامینی و معدنی خوراک دام و طیور و آبزیان و امثالهم. تولید انواع تخم مرغ خوراکی معمولی و غنی شده و همچنین بسته بندی تخم مرغ در ابعاد و تعداد و سایزهای مختلف و نیز تولید تخم مرغ مایع، زرده و سفیده مخلوط و یا زرده و سفیده جدا، پاستوریزه و یا غیر پاستوریزه به منظور مصرف در شرکت یا فروش در کشور یا خارج از کشور. کاشت درخت زیتون و سایر درختان مثمر یا غیر مثمر در ارقام و انواع مختلف و تولید میوه زیتون جهت کنسرو یا روغن کشی و همچنین تهیه کنسرو زیتون یا تولید روغن زیتون به منظور فروش در داخل یا خارج از کشور. تولید انواع کود مرغ معمولی یا کود غنی شده مرغ و همچنین تولید انواع کود کمپوست، ورمی کمپوست، غنی شده یا معمولی و تهیه انواع کود مرغ مخلوط با کود گوسفند یا کود گاو و یا مخلوط با باقیمانده های گیاهی بمنظور فروش در داخل یا خارج از کشور. پرورش جوجه یکروزه مرغ تخمگذار تا مرحله پولت و همچنین پرورش پولت و مرغ تخمگذار تا پایان دوره تخمگذاری. تولید انواع فرآورده های غذایی و افزودنیها مخصوص خوراک دام و طیور و آبزیان در ابعاد و اشکال مختلف و با فرمولهای مختلف

تفاهم نامه همکاری بین سازمان دامپزشکی کشور و سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور (۱۳۹۶)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور
سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت جهاد کشاورزی
سازمان دامپزشکی کشور

ماده ۳: روش اجرا

۱- به منظور اجرایی نمودن این تفاهم نامه کمیته های زیر در سطوح کشوری، استانی و شهرستانی تشکیل می شود:

- کمیته مرکزی هماهنگی امور کشتارگاه ها با ترکیب نمایندگان:
 - سازمان دامپزشکی کشور (دفتر نظارت بر بهداشت عمومی)
 - سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور (دفتر هماهنگی خدمات شهری)
 - سایر افراد (به پیشنهاد اعضا)
- کمیته استانی امور کشتارگاه ها با ترکیب نمایندگان:
 - الف- معاون امور عمرانی استاندار (به عنوان رئیس)
 - ب- مدیرکل دامپزشکی استان (به عنوان دبیر کمیته)
 - ج- منتخب شهرداران استان
 - د- رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان
 - ه- مدیرکل حفاظت محیط زیست استان
 - و- رئیس دانشگاه علوم پزشکی استان
 - ز- سایر افراد (به پیشنهاد اعضا)

کمیته شهرستانی متشکل از اعضا پیش بینی شده در کمیسیون تبصره ماده ۱۹ آئین نامه اجرائی ماده ۱۸ قانون سازمان دامپزشکی کشور به شرح ذیل:

- الف- فرماندار (به عنوان رئیس)
- ب- رئیس شبکه دامپزشکی شهرستان (به عنوان دبیر کمیسیون)
- ج- رئیس شبکه بهداشت و درمان شهرستان
- د- مدیر جهاد کشاورزی شهرستان
- ه- رئیس اداره حفاظت محیط زیست شهرستان
- و- رئیس تیم بازرسی بهداشتی کشتارگاه
- ز- شهردار شهر مربوطه
- ح- سایر افراد (به پیشنهاد اعضا)

۲- کمیته مرکزی هماهنگی امور کشتارگاه ها وظیفه تدوین راهکارهای عمومی هماهنگی امور در استان ها و پاسخ به ابهامات کمیته های استانی و شهرستانی، همکاری با سایر نهادها و ارگان های ذیربط از جمله سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، شرکت پشتیبانی امور دام کشور، ... و موارد پیش بینی نشده در این تفاهم نامه را در چهارچوب قوانین جاری کشور بر عهده دارد.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور
سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت جهاد کشاورزی
سازمان دامپزشکی کشور

بسمه تعالی

تفاهم نامه همکاری مشترک

به منظور تضمین رعایت اصول بهداشتی کشتار دام به لحاظ تامین سلامت عمومی جامعه از یک سو و جلوگیری از بروز بیماری های واگیر و گاه مشترک نوپدید و بازپدید از سوی دیگر، تفاهم نامه ای فی مابین سازمان دامپزشکی کشور و سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور به شرح ذیل منعقد و طرفین متعهد می گردند کوشش لازم را در اجرای مفاد آن به عمل آورند:

ماده ۱: موضوع تفاهم نامه

همکاری در جهت ساماندهی بهداشتی کشتارگاه های دام تحت مالکیت شهرداری های کشور با استفاده از کلیه امکانات و پتانسیل های موجود و ایجاد سیستم مناسب برای کاهش هرچه بیشتر تصدی گری دولت و شهرداری ها و مشارکت هرچه بیشتر بخش خصوصی در ایجاد، بهره برداری و مدیریت کشتارگاه های دام و نیز تسهیل شرایط در جهت خصوصی سازی کشتارگاه های صنعتی دام از طریق اجرای برنامه جامع ساماندهی کشتارگاه های دام کشور.

ماده ۲: اهداف تفاهم نامه

- رعایت قوانین جاری کشور، ضوابط و مقررات بین المللی ناظر بر اصول بهداشتی کشتار دام.
- ایجاد وحدت رویه، تمرکز امور اجرایی و پرهیز از موازی کاری و تداخل وظایف.
- ایجاد شرایط مناسب بهداشتی برای کشتار دام در سراسر کشور و هدایت کشتار پراکنده و غیر مجاز دام به کشتارگاه ها.
- تدارک امکانات لازم جهت بهره گیری بهینه از کلیه فرآورده های جانبی حاصل از کشتار دام در جهت اقتصادی شدن فعالیت کشتارگاه ها.
- فراهم آوردن زمینه لازم برای اجرای دستورالعمل های بهداشتی و قرنطینه ای سازمان دامپزشکی کشور از طریق صدور پروانه از لحاظ مکان بایی و رعایت ضوابط (G.M.P) و اصول (HACCP) در کشتارگاه های دام.
- تامین گوشت سالم و کافی برای عموم مردم.
- حمایت از بهسازی آن دسته از کشتارگاه های تحت مالکیت دولت و شهرداری ها که براساس برنامه جامع ساماندهی بهداشتی کشتارگاه های دام کشور قابلیت بهسازی دارند با مشارکت یا پس از واگذاری به بخش خصوصی و نیز ساخت کشتارگاه های صنعتی دام توسط بخش خصوصی.
- تعطیلی آن دسته از کشتارگاه های تحت مالکیت دولت و شهرداری ها که براساس برنامه جامع ساماندهی بهداشتی کشتارگاه های دام کشور قابلیت بهسازی ندارند و انتقال کشتار دام به کشتارگاه های مناسب.

تفاهم نامه همکاری بین سازمان دامپزشکی کشور و سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور (۱۳۹۶)

- ۳- کمک به ایجاد کشتارگاه‌های دام توسط بخش خصوصی بصورت ویژه ترجیحاً از طریق واگذاری زمین، کاهش عوارض قانونی و ...
- ۴- کمک به تجهیز شهرداری‌های واجد شرایط به خودرو سردخانه‌دار ویژه حمل گوشت و آلاینش براساس نظر کمیته استانی و تصویب کمیته مرکزی.
- ۵- الزام شهرداری‌ها به رعایت قوانین و ضوابط و دستورالعمل‌های بهداشتی سازمان دامپزشکی کشور از جمله اخذ پروانه در مراحل تاسیس و بهره برداری از کشتارگاه های دام تحت مالکیت.
- ۶- کمک به اجرای سیاست‌های تبلیغاتی و اطلاع‌رسانی در جهت تولید، عرضه و مصرف بهداشتی گوشت و آلاینش دام با استفاده از امکانات تبلیغاتی شهرداری هر شهر..

ماده ۵: نحوه نظارت

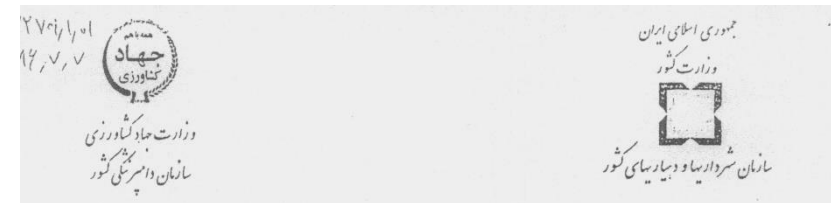
نظارت عالی به بر اجرای مفاد این تفاهم‌نامه در سطح کشور بر عهده کمیته مرکزی هماهنگی امور کشتارگاه‌ها و پیگیری اجرای مصوبه کار گروه در هر استان بر عهده کمیته های استانی است.

ماده ۶:

این تفاهم نامه در ۶ ماده در دو نسخه در حکم واحد تنظیم گردید و از تاریخ امضاء لازم‌الاجرا است.

مجتبی نوروزی
معاون وزیر جهاد کشاورزی و
رئیس سازمان دامپزشکی کشور

سید مهدی هاشمی
معاون هماهنگی امور عمرانی وزیر کشور و
رئیس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

- ۳- کمیته‌های استانی/شهرستانی در محل استانداری/فرمانداری تشکیل می‌شود و وظیفه تعیین تکلیف آن‌دسته از کشتارگاه‌های دولتی، وابسته به دولت و شهرداری‌ها و اتخاذ تصمیم در راستای سیاست‌گذاری کلی کمیته مرکزی هماهنگی امور کشتارگاه‌ها بر اساس مفاد آئین‌نامه اجرایی ماده ۱۸ قانون سازمان دامپزشکی کشور (به ویژه تبصره ماده ۱۹ این آئین‌نامه) و نیز ضوابط بهداشتی سازمان دامپزشکی کشور و بند ۱۵ و ۱۶ ماده ۵۵ قانون شهرداری ها را بر عهده خواهند داشت. در مواردی که برای کمیته های شهرستانی / استانی ابهامی وجود داشته باشد، می‌توانند مراتب را به کمیته‌های استانی / مرکزی هماهنگی امور کشتارگاه ها ارجاع دهند. نظر کمیته مذکور در این زمینه لازم‌الاجرا خواهد بود.

ماده ۴ : تعهدات و مسؤلیت‌های طرفین

الف) سازمان دامپزشکی کشور

- ۱- تهیه و ابلاغ دستورالعمل نحوه شناسایی محل‌های غیرمجاز نگهداری دام در داخل شهرها و اعلام موارد به شهرداری مربوط توسط ادارات کل دامپزشکی استان‌ها.
- ۲- ارجاع مرتکبین کشتار غیرمجاز دام به مراجع قضایی (مطابق ماده ۶۸۸ ترمیرات قانون مجازات اسلامی).
- ۳- تشکیل جلسه برای تعیین تکلیف آن‌دسته از کشتارگاه‌های دولتی، وابسته به دولت و شهرداری ها که در مهلتی که قبلاً سازمان به‌طور کتبی ابلاغ کرده است موفق به انجام دستورات مربوط به امور بهداشتی نشده‌اند و ادامه فعالیت آنها از نظر تأمین جواز عمومی اجتناب ناپذیر است، توسط شبکه دامپزشکی شهرستان مربوط.
- ۴- جلوگیری از ادامه فعالیت کشتارگاه‌های موضوع بند فوق با همکاری سایر طرفین تفاهم‌نامه ، در مواردی که از انجام مصوبات کمیته‌های مذکور در مهلتی که تعیین شده خودداری گردد.
- ۵- به روز رسانی برنامه جامع ساماندهی بهداشتی کشتارگاه‌های دام کشور، هر دو سال یکبار؛ با به‌کارگیری سیستم‌های نرم‌افزاری مربوط.
- ۶- تبیین و اجرای سیاست‌های تبلیغاتی و اطلاع‌رسانی در جهت تولید، عرضه و مصرف بهداشتی گوشت و آلاینش دام.
- ۷- پیگیری تصویب و تعیین محل های اعتبار و تسهیلات بانکی در جهت توسعه کشتارگاه‌های صنعتی دام (تاسیس کشتار گاه‌های صنعتی جدید و نیز بهسازی آن‌دسته از کشتارگاه های تحت مالکیت دولت و شهرداری‌ها که براساس طرح جامع ساماندهی بهداشتی کشتارگاه های دام کشور قابلیت بهسازی دارند) و نیز حمل و نقل گوشت توسط بخش خصوصی و تأمین نقدینگی کشتارگاه‌های صنعتی فعال موجود.

ب) سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

- ۱- تهیه و ابلاغ دستورالعمل تعطیل نمودن محل‌های غیرمجاز نگهداری دام در داخل شهرها توسط شهرداری.
- ۲- اتخاذ تدابیر لازم در جهت پیش بینی میدادن موقت عرضه دام و جایگاه موقت کشتار دام در اعیاد و مراسم مذهبی (مانند عید قربان) در سطح شهرها توسط شهرداری با همکاری شبکه بهداشت و اداره دامپزشکی شهر.

لزوم تشکیل کمیته ساماندهی کشتارگاه ها

شماره : ۹۰/۳۳/۲۷۰۶۲
تاریخ : ۱۳۹۰/۴/۲۷
پیوست :

بسمه تعالی

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان دامپزشکی کشور

۵- مدیرکل حفاظت محیط زیست استان
و- رئیس دانشگاه علوم پزشکی استان
ز- سایر افراد (به پیشنهاد اعضا)

۳- کمیته شهرستانی امور کشتارگاه ها :

مشکل از اعضاء پیش‌بینی شده در کمیسیون تبصره ماده ۱۹ آیین نامه اجرایی ماده ۱۸ قانون سازمان دامپزشکی کشور ، به شرح ذیل :

الف- فرماندار (به عنوان رئیس)

ب- رئیس شبکه دامپزشکی شهرستان (به عنوان دبیر کمیسیون)

ج- رئیس شبکه بهداشت و درمان شهرستان

د- مدیر جهاد کشاورزی شهرستان

ه- رئیس اداره حفاظت محیط زیست شهرستان

و- رئیس تیم بازرسی بهداشتی کشتارگاه

ز- شهردار شهر مربوطه

ح- سایر افراد (به پیشنهاد اعضا)

ضمناً با توجه به ذکر عنوان « سایر افراد (به پیشنهاد اعضا) » در ذیل فهرست ترکیب نمایندگان عضو در هریک از کمیته های مذکور، در موارد نیاز دعوت از کارشناس سازمان، پیش بینی و تاکنون به این روش اقدام شده است.

دکتر های غمینی
مدیر کل نظارت بر بهداشت عمومی

شماره : ۹۰/۳۳/۲۷۰۶۲
تاریخ : ۱۳۹۰/۴/۲۷
پیوست :

بسمه تعالی

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان دامپزشکی کشور

مدیر کل محترم دامپزشکی استان

موضوع نامه : « تأکید بر تداوم تشکیل کمیته های استانی و شهرستانی هماهنگی امور کشتارگاه های دام »
سلام علیکم ،
با صلوات بر محمد و آل محمد(ص) و با احترام

پیرو بخشنامه شماره ۳۳/۲۰۴۶۲ مورخ ۹۰/۲/۳۱ ریاست محترم سازمان در خصوص « ساماندهی بهداشتی کشتارگاه های دام استان » ، با عنایت به استعلام برخی ادارات کل دامپزشکی استان ها در خصوص ترکیب نمایندگان عضو در هریک از کمیته های استانی و شهرستانی ، بدین وسیله به استحضار می رساند سازمان دامپزشکی کشور به منظور ساماندهی بهداشتی کشتارگاه های دام کشور با انعقاد تفاهم نامه همکاری مشترک با سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور به عنوان مالک اکثریت کشتارگاه های دام فعال در سطح کشور (ارسالی طی بخشنامه ۱۱/۳۳۲۰۵-۸۶/۷/۱۱ ریاست محترم سازمان)، اجرای تبصره ذیل ماده ۱۹ آیین نامه بازرسی و معاینه بهداشتی گوشت در کشتارگاه های کشور (موضوع آیین نامه اجرایی ماده ۱۸ قانون سازمان دامپزشکی کشور) را از سال ۱۳۸۶ در دستور کار قرار داده است. همانگونه که در ماده (۳) این تفاهم نامه (روش اجرا) آمده است، سه کمیته هماهنگی امور کشتارگاه ها در سطوح کشوری، استانی و شهرستانی متشکل از کلیه ارگان های ذیربط (از جمله مراجع مورد اشاره در تبصره ذیل ماده ۱۹ آیین نامه بازرسی و معاینه بهداشتی گوشت در کشتارگاه های کشور) بشرح زیر تشکیل شده است.

۱- کمیته مرکزی هماهنگی امور کشتارگاه ها (با ترکیب نمایندگان) :

الف- سازمان دامپزشکی کشور (دفتر نظارت بر بهداشت عمومی)

ب- سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور (دفتر هماهنگی خدمات شهری)

ج- سایر افراد (به پیشنهاد اعضا)

۲- کمیته استانی امور کشتارگاه ها (با ترکیب نمایندگان) :

الف- معاون امور عمرانی استاندار (به عنوان رئیس)

ب- مدیرکل دامپزشکی استان (به عنوان دبیر کمیته)

ج- منتخب شهرداران استان

د- رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان

**تفاهم نامه همکاری بین سازمان دامپزشکی کشور و
سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور (۱۴۰۲)**

بسمه تعالی

تفاهم نامه همکاری مشترک سازمان دامپزشکی کشور و سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

به منظور ارتقاء سلامت عمومی جامعه شهری و روستایی از طریق همکاری در پیشگیری از بروز بیماری‌های واگیر دامی و نیز بیماری‌های مشترک بین انسان و حیوان و ساماندهی کشتارگاه‌های دام تحت مالکیت شهرداری‌ها، تفاهم‌نامه‌ای فی‌مابین سازمان دامپزشکی کشور و سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور به شرح ذیل منعقد گردید.

ماده ۱: موضوع

استفاده از کلیه امکانات و پتانسیل‌های موجود و ایجاد سیستم مناسب برای کاهش هرچه بیشتر تصدی گری دولت و شهرداری‌ها و مشارکت هرچه بیشتر بخش خصوصی و نیز تسهیل شرایط در جهت خصوصی سازی فعالیت‌ها در زمینه ساماندهی کشتارگاه‌های دام و امور مربوط به کنترل جمعیت حیوانات ناقل بیماری به انسان، از طریق همکاری دوجانبه و هماهنگی و استفاده از توان سایر دستگاه‌های مرتبط با موضوع.

ماده ۲: اهداف

- ۱- تبادل نظر و همکاری هرچه بیشتر دو دستگاه در راستای استفاده بهینه از ظرفیت کشتارگاه‌های تحت مدیریت شهرداری‌ها و اقتصادی نمودن آن‌ها.
- ۲- اهتمام در اجرای قوانین و آئین‌نامه‌های جاری و ضوابط و مقررات بهداشتی دامپزشکی در خصوص نگهداری، حمل و نقل و کشتار دام‌های کشتاری.
- ۳- همکاری در تأمین گوشت سالم و بهداشتی برای عموم مردم از طریق ایجاد شرایط مناسب بهداشتی برای کشتار دام در سراسر کشور و هدایت کشتار پراکنده و غیر مجاز دام به کشتارگاه‌های صنعتی دام.
- ۴- تدارک امکانات لازم جهت بهره‌گیری بهینه از کلیه فرآورده‌های جانبی حاصل از کشتار دام در جهت اقتصادی شدن فعالیت کشتارگاه‌های صنعتی دام.
- ۵- فراهم آوردن زمینه لازم برای اجرای دستور العمل‌های بهداشتی و قرنطینه‌ای سازمان دامپزشکی کشور از جمله استقرار سامانه‌های بهداشتی در کشتارگاه‌های دام، (HACCP) و اصول (G.M.P).
- ۶- فراهم آوردن زمینه لازم برای رعایت زنجیره سرد در حمل و نقل گوشت و آرایش مربوط از طریق ساماندهی ناوگان خودروهایی حمل سردخانه دار مربوط.
- ۷- همکاری و حمایت از تبدیل کشتارگاه‌های متعلق به شهرداری‌ها که قابلیت بازسازی و توسعه نداشته باشند به میادین عرضه عمده و مراکز فرآوری، توزیع و عرضه فرآورده‌های خام دامی با رعایت ضوابط و مقررات مربوطه.
- ۸- کنترل بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوان از طریق شناسایی کانون تجمع سگ‌های بلاصاحب و کنترل جمعیت آنها با انتخاب روش‌های مناسب، ارتقای سطح آگاهی‌های عمومی در خصوص رعایت اصول بهداشتی در

مواجهه با حیوانات مزاحم (با الویت سگ‌های بلاصاحب) با هدف کاهش میزان آمار حیوان گزیدگی و کاهش هزینه برنامه‌های کنترلی، ارتقاء سطح آگاهی صاحبان سگ و حیوانات خانگی در زمینه نحوه نگهداری و سرپرستی. ۹- ساماندهی فرآیند جمع‌آوری و بازیافت پسماند مراکز آماده سازی، فرآوری و عرضه فرآورده‌های خام دامی و همچنین پسماند مراکز نگهداری و درمانی حیوانات خانگی و درمانگاه‌ها و بیمارستان‌های دامپزشکی.

ماده ۳: اقدامات سازمان دامپزشکی کشور

۱- امور کشتارگاه‌ها

- الف: نظارت بر اجرای برنامه جامع ساماندهی بهداشتی کشتارگاه‌های دام کشور که با همکاری سازمان دامپزشکی کشور و سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور تدوین شده و همکاری در جهت بازنگری و بروزرسانی آن.
- ب: نیازسنجی و پیگیری تصویب و تعیین محل‌های اعتبار و تسهیلات بانکی در جهت احداث و توسعه کشتارگاه‌های صنعتی دام (تأسیس کشتارگاه‌های صنعتی دام جدید و نیز بهسازی آن دسته از کشتارگاه‌های دام تحت مالکیت دولت و شهرداری‌ها که بر اساس طرح جامع ساماندهی بهداشتی کشتارگاه‌های دام کشور قابلیت بهسازی دارند) و نیز حمل و نقل گوشت توسط بخش خصوصی و تأمین نقدینگی کشتارگاه‌های صنعتی فعال موجود و نیازسنجی مناطق مختلف کشور بر اساس جمعیت دامی و نیز میزان مصرف سرانه انسانی در این مناطق و همچنین لزوم غیر فعال نمودن کشتارگاه‌های قدیمی و تجمیع آنها در کشتارگاه‌های صنعتی و مکانیزه.
- ج: تعیین تکلیف آن دسته از کشتارگاه‌های دولتی، وابسته به دولت و شهرداری‌ها که در مهلتی که قبلاً سازمان دامپزشکی کشور به طور کتبی ابلاغ کرده است، موفق به انجام دستورات مربوط به امور بهداشتی و اخذ پروانه بهداشتی بهره‌برداری نشده‌اند، ولی ادامه فعالیت آن‌ها از نظر تأمین حوائج عمومی اجتناب ناپذیر است، توسط اداره دامپزشکی شهرستان مربوطه از طریق ارجاع موضوع به کمیته ساماندهی امور کشتارگاه‌ها (بر اساس ماده ۱۹ آیین نامه اجرایی ماده ۱۸ قانون سازمان دامپزشکی کشور).
- د: تدوین شیوه‌نامه نظارت بهداشتی و ساماندهی امور کشتار دام و عرضه فرآورده‌های خام دامی در روستاها یا همکاری سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور.
- ه: تبیین و اجرای سیاست‌های تبلیغاتی و اطلاع رسانی در جهت تولید، عرضه و مصرف بهداشتی گوشت و آرایش دام. و: معرفی مرتکبین کشتارهای غیر مجاز دام به مراجع قضایی (مطابق ماده ۶۸۸ تعزیرات قانون مجازات اسلامی) توسط ادارات کل دامپزشکی استان‌ها.
- ز: نظارت بر اجرای ضوابط بهداشتی عرضه و فروش حیوانات اهلی در میادین و مراکز مشخص شده توسط شهرداری‌ها در محدوده شهرها به ویژه در مراسم ملی و مذهبی.

۲- امور مربوط به کنترل جمعیت حیوانات ناقل بیماری به انسان

الف: طراحی بانک اطلاعاتی سگ‌های صاحب‌دار در روستاها و شهرها.

ب: تدوین برنامه آموزشی برای برگزاری دوره‌های آموزشی در راستای تحقق اهداف این تفاهم‌نامه برای افراد جامعه و صاحبان سگ‌ها و حیوانات خانگی در مناطق شهری و روستایی با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بر اساس مقررات مربوطه.
ج: تدوین برنامه و اجرای طرح واکسیناسیون سگ‌های صاحب‌دار از طریق ادارات کل دامپزشکی استان‌ها به کارگروه استانی، شهرداری‌ها و دهیاری‌های مربوط، بر اساس مقررات مربوطه.
د: هماهنگی با دانشکده‌های دامپزشکی در راستای همکاری در طرح عقیم‌سازی سگ‌های بلاصاحب
ه: هماهنگی با شرکت‌های دارویی جهت تأمین داروهای بی‌هوشی مورد نیاز سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، در طرح عقیم‌سازی سگ‌های بلاصاحب.

ماده ۴: اقدامات سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

۱- امور کشتارگاه‌ها

الف: نظارت بر همکاری شهرداری‌ها در اجرای برنامه جامع ساماندهی بهداشتی کشتارگاه‌های دام کشور از طریق حمایت از مشارکت بخش خصوصی در مالکیت و یا مدیریت کشتارگاه‌های صنعتی دام تحت مالکیت شهرداری‌ها و تبدیل کشتارگاه‌های دام تحت مالکیت شهرداری‌ها که قابلیت صنعتی شدن دارند.
ب: حمایت از شهرداری‌ها جهت تعطیلی آن دسته از کشتارگاه‌هایی که بر اساس برنامه جامع ساماندهی بهداشتی کشتارگاه‌های دام کشور قابلیت بهسازی ندارند.
ج: جلب همکاری شهرداری‌ها به رعایت قوانین و ضوابط دستورالعمل‌های بهداشتی سازمان دامپزشکی کشور از جمله اخذ پروانه بهداشتی در مراحل تأسیس و بهره‌برداری از کشتارگاه‌های دام تحت مالکیت.
د: نظارت بر همکاری دهیاری‌ها در اجرای شیوه‌نامه نظارت بهداشتی و ساماندهی امور کشتار دام و عرضه فرآورده‌های خام دامی در روستاها.
ه: مساعدت لازم جهت جلب همکاری شهرداری‌ها و دهیاری‌ها در استفاده از امکانات تبلیغاتی آن‌ها در راستای کمک به اجرای سیاست‌های اطلاع‌رسانی سازمان دامپزشکی کشور در جهت عرضه و مصرف بهداشتی گوشت و آلاش خوراکی دام.
و: جلب همکاری شهرداری‌ها در جمع‌آوری و بازیافت پسماند مراکز آماده‌سازی و عرضه فرآورده‌های خام دامی و همچنین پسماند مراکز نگهداری و درمانی حیوانات خانگی و درمانگاه‌ها و بیمارستان‌های دامپزشکی و ... بر اساس قانون مدیریت پسماند و آیین‌نامه اجرایی آن.
ز: پیش‌بینی میدانی موقت عرضه دام و ایجاد جایگاه موقت کشتار دام در اعیاد و مراسم مذهبی (مانند عید قربان) در محدوده شهرها توسط شهرداری‌ها با رعایت قوانین و مقررات مربوط و نظارت سازمان دامپزشکی کشور.
ح: اتخاذ تدابیر لازم برای همکاری شهرداری‌ها جهت جلوگیری از عرضه و خرید و فروش دام در خارج از میدانی دام، مراکز و واحدهای فاقد مجوز از سازمان دامپزشکی کشور، در محدوده شهرهای با جمعیت بیش از ۵۰ هزار نفر توسط شهرداری‌ها.

۲- امور مربوط به کنترل جمعیت حیوانات ناقل بیماری به انسان

الف: تعیین محل احداث مراکز نگهداری حیوانات مزاحم شهری و راه اندازی واحد کنترل جمعیت حیوانات ناقل بیماری به انسان و واحدهای زنده‌گیری توسط شهرداری‌ها با اولویت بهره‌گیری از مشارکت بخش خصوصی بر اساس دستورالعمل ابلاغ شده به شماره ۳۰۴۶۲ مورخ ۱۴۰۱/۰۶/۰۹.
ب: برنامه‌ریزی و اجرای طرح کنترل جمعیت حیوانات ناقل بیماری به انسان بر اساس مصوبات کارگروه‌های استانی و شهرستانی مربوط.
ج: کمک به اجرای سیاست‌های اطلاع‌رسانی سازمان دامپزشکی کشور در جهت ترویج نکات بهداشتی و رعایت حقوق حیوانات با استفاده از بضاعت تبلیغاتی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها.
د: نظارت بر همکاری شهرداری‌ها با ادارات کل دامپزشکی استان‌ها به منظور اجرای طرح‌های ملی کنترل بیماری‌های مشترک بین انسان و حیوان با هدف کاهش خطر بروز و شیوع بیماری‌های منتقله از حیوانات صاحب‌دار.
ه: تدوین و ارائه طرح‌های کنترل جمعیت سگ‌های بلاصاحب بر اساس موازین علمی روز به کمیته‌های استانی.

ماده ۵: نحوه اجرا

۱- امور کشتارگاه‌ها

۱-۱- امور اجرایی مربوط به کشتارگاه‌های دام در هر استان توسط "کمیته ساماندهی استانی کشتارگاه‌ها" با ترکیب زیر هماهنگ می‌گردد.
الف: معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار (رئیس)
ب: مدیر کل دامپزشکی استان (دبیر)
ج: رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان
د: مدیر کل حفاظت محیط زیست استان
ه: رئیس دانشگاه علوم پزشکی استان
و: رئیس سازمان صنعت و معدن و تجارت استان
ز: مدیر کل دفتر امور شهری و شوراهای استانداری
ح: مدیر کل دفتر امور روستایی و شوراهای استانداری
ط: مدیر کل صدا و سیما مرکز استان
ی: نماینده دادستانی استان
ک: نماینده معاونت سیاسی، امنیتی و اجتماعی استانداری
ل: شهردار یکی از شهرهای استان (به انتخاب استانداری)
م: دهیار یکی از دهستان‌های استان (به انتخاب استانداری)
ن: رئیس اداره دامپزشکی یکی از شهرستان‌های استان (با معرفی مدیر کل دامپزشکی استان)

۲۲۴۳۶
۱۴۰۲/۳/۱۶

۲۲۴۳۶
۱۴۰۲/۳/۱۶

- یک نفر نماینده دستگاه اجرایی مرتبط به تشخیص اعضای اصلی کارگروه در صورت نیاز
 - یک نفر عضو هیأت علمی دانشگاه به تشخیص اعضای اصلی کارگروه در صورت نیاز
- ماده ۷: این تفاهم نامه در ۷ ماده و ۲ تبصره، در ۲ نسخه با اعتبار واحد، تنظیم و جایگزین تفاهم نامه همکاری مشترک ۴۰۰۴۹ مورخ ۱۳۹۳/۰۹/۱۶ گردید و از تاریخ امضاء به مدت سه سال، معتبر و قابل اجرا خواهد بود و در صورت توافق طرفین، تفاهم نامه قابل تمدید است.

دکتر مهدی سلیمی
رئیس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

دکتر سید محمد آقامیری
رئیس سازمان دامپزشکی کشور

تبصره: جلسات کمیته‌های استانی در محل استانداری و حسب مورد با دعوت از نماینده انجمن صنفی کشتارگاه‌های صنعتی دام استان مربوطه تشکیل می‌شود و وظیفه برنامه‌ریزی و نظارت بر اجرای مفاد این تفاهم نامه و اتخاذ تصمیمات مناسب با توجه به شرایط و امکانات استان را بر اساس مفاد آئین‌نامه اجرایی ماده ۱۸ قانون سازمان دامپزشکی کشور (به ویژه تبصره ماده ۱۹ این آئین نامه) و نیز ضوابط بهداشتی سازمان دامپزشکی کشور را بر عهده خواهند داشت.

۱-۲- به منظور پیگیری امور محوله در سطح هر شهرستان "کمیته ساماندهی شهرستانی کشتارگاه‌ها" متشکل از اعضاء پیش بینی شده در کمیسیون تبصره ماده ۱۹ آئین نامه اجرایی ماده ۱۸ قانون سازمان دامپزشکی کشور، با دستور کار مشخص، با ترکیب زیر تشکیل می‌شود.

الف: فرماندار شهرستان (رئیس)

ب: رئیس اداره دامپزشکی شهرستان (دبیر)

ج: مدیر جهاد کشاورزی شهرستان

د: رئیس شبکه بهداشت و درمان شهرستان

ه: شهردار شهر مربوطه (شهری که موضوع آن در دستور کار کمیته می‌باشد)

و: بازرس بهداشتی کشتارگاه دام شهر مربوطه (شهری که موضوع آن در دستور کار کمیته می‌باشد)

ز: کارشناس امور کشتارگاه‌ها (نماینده اداره کل دامپزشکی استان)

تبصره: جلسات کمیته‌های شهرستانی در محل فرمانداری تشکیل می‌شود و وظیفه انجام دستور کار محوله را بر عهده دارد. در مواردی که برای کمیته‌های شهرستانی ابهامی وجود داشته باشد می‌توانند مراتب را به کمیته‌های استانی مربوط ارجاع دهند. نظر کمیته مذکور در این زمینه لازم الاجرا خواهد بود.

۱-۳: سازمان دامپزشکی کشور (دفتر نظارت بر بهداشت عمومی و مواد غذایی) و سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور (دفتر محیط زیست و خدمات شهری) حسب مورد وظیفه تدوین راهکارهای عمومی برای هماهنگی امور در استان‌ها و پاسخ به ابهامات کمیته‌های استانی، همکاری با سایر مراکز ستادی نهادها و ارگان‌های عضو در کمیته‌های استانی را در چهار چوب معین شده در این تفاهم‌نامه و قوانین جاری کشور بر عهده دارند.

۲- امور مربوط به کنترل جمعیت حیوانات ناقل بیماری به انسان

امور اجرایی کنترل جمعیت حیوانات ناقل بیماری به انسان در سطح استان و شهرستان به وسیله "کارگروه استانی و شهرستانی کنترل جمعیت حیوانات ناقل بیماری به انسان" با ترکیب اعضای یاد شده در دستورالعمل ابلاغی شماره ۳۰۴۶۲ مورخ ۱۴۰۱/۰۶/۰۹ هماهنگ خواهد شد.

ماده ۶: نحوه نظارت

نظارت عالی بر اجرای مفاد این تفاهم نامه در سطح کشور بر عهده کارگروه کشوری با ترکیب زیر می‌باشد:

- مدیر کل دفتر محیط زیست و خدمات شهری سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور (عضو اصلی کارگروه)

- مدیر کل دفتر نظارت بر بهداشت عمومی و مواد غذایی سازمان دامپزشکی کشور (عضو اصلی کارگروه)

خلاصه مطالب

۱- سازمان دامپزشکی کشور وظیفه نظارت بهداشتی بر روند تولید، توزیع، حمل و نقل، نگهداری و عرضه فرآورده های خام دامی را بر عهده دارد.

۲- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که به نحوی در امور تولید، پرورش، نگهداری، توزیع، حمل و نقل، عرضه، فروش دام زنده و نیز استحصال، تهیه، عمل آوری، جمع آوری، نگهداری، بسته بندی، توزیع، حمل و نقل فرآورده های با منشأ دامی و همچنین خوراک دام فعالیت دارند، ملزم به رعایت دستورالعمل های سازمان دامپزشکی کشور بوده و در صورت تخلف از اجرای ضوابط و مقررات بهداشتی یا عدم به کارگیری مسؤول فنی بهداشتی، از طریق مراجع قضایی پاسخگو خواهند بود.

۳- به استناد ماده ۶۸۸ قانون مجازات اسلامی، هر اقدامی که تهدید علیه بهداشت عمومی شناخته شود از قبیل دفع غیربهداشتی فضولات انسانی و دامی و مواد زاید و کشتار غیر مجاز دام، مرتکبین چنانچه طبق قوانین خاص مشمول مجازشدیدتری نباشند به حبس تا یک سال محکوم خواهند شد.

تشخیص این که اقدام مزبور تهدید علیه بهداشت عمومی شناخته می شود و نیز غیرمجاز بودن کشتار دام و دفع فضولات دامی و همچنین اعلام جرم مذکور حسب مورد بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان دامپزشکی خواهد بود.

خلاصه مطالب

۴- هر نوع دام کشتاری باید در کشتارگاه ذبح شود در غیر اینصورت و همچنین در صورتی که گوشت کشف شده از دام بیمار بدست آمده باشد مرتکبین برابر قوانین مربوط تحت تعقیب قرار گرفته و مجازات خواهند شد.

۵- ایجاد کشتارگاه توسط بخش خصوصی یا شهرداریها یا سازمانهای دولتی و یا وابسته به دولت مستلزم کسب پروانه از سازمان دامپزشکی کشور است و صاحبان و مسئولین کشتارگاههایی که قبلاً تاسیس شده‌اند می‌بایست هر نوع تعمیرات یا تغییراتی که برای اصلاح و بهبود وضع بهداشتی کشتارگاه از طرف سازمان دامپزشکی ضروری اعلام شود در اسرع وقت انجام دهند.

۶- شهرداریها و سازمانهای ذیربط موظفند پرسنلی را که در کشتارگاهها و وظائف مربوط به امور بهداشتی را انجام می‌دهند (مسئول فنی بهداشتی) در اختیار سازمان دامپزشکی قرار دهند. حقوق و مزایای این مامورین فقط با صدور گواهی سازمان دامپزشکی یا ادارات دامپزشکی محل از طرف شهرداریها و سازمانهای ذیربط قابل پرداخت است.

خلاصه مطالب

۷- اتخاذ تمهیدات لازم برای فراوانی و مرغوبیت و حسن اداره فروش گوشت و نان شهر بر عهده شهرداری ها می باشد.

۸- اساسنامه شرکت پشتیبانی امور دام مبنای عمل قانونی نمی باشد.

۹- کمیته ساماندهی بهداشتی کشتارگاه ها در جهت بهبود وضعیت بهداشتی کشتارگاه ها علی الخصوص کشتارگاه های تحت مالکیت شهرداری ها می بایست با حضور اعضای مربوطه به صورت استانی و شهرستانی برگزار گردد.

بخش دوم

لزوم ایجاد کشتارگاه ها
و وضعیت فعلی

تاریخچه

در اروپا در اواسط قرن ۱۹ کشتارگاه تأسیس شد. این کشتارگاه ها که به مدل فرانسوی مشهور هستند به دستور ناپلئون احداث شدند، در این نوع کشتارگاه ها در قطعه زمینی بزرگ که در داخل آن سوله های مختلفی وجود داشت دام های مختلف مانند خوک، گاو، گوسفند و اسب کشتار می شدند و قسمت های مجزایی برای کشتار هر یک از حیوانات مانند آنچه که امروزه وجود دارد دیده نمی شدند. در کشتارگاه های مدل فرانسوی، سالن های کشتار سرپوشیده نبودند و محل کشتار در معرض هوای بارانی فرانسه قرار داشت که فضا را برای کارگران نامناسب می کرد از طرف دیگر ورود پرندگان لاشه خوار و حتی حیوانات به محیط کشتار موجب نگرانی شده بود به همین دلیل این کشتارگاه ها تصحیح شدند و برای آن ها سقف تعبیه نمودند. بعدها تغییرات قابل توجهی در کشتارگاه ها ایجاد شد و ساختار آن ها تکامل پیدا کرد. از جمله جدا شدن سالن های کشتار دام های مختلف، ایجاد سردخانه و تعبیه کانال های فاضلاب. بعد از جنگ جهانی دوم، کشتارگاه ها مدرن تر احداث شد که ۲ ویژگی مهم داشت، اول مجزا شدن قسمت های تمیز از غیر تمیز کشتارگاه و دوم طبقاتی شدن کشتارگاه ها جهت سهولت در نقل و انتقال بخش های مختلف یک دام از قبیل کله و پاچه، شکمبه، روده، چربی ها و

تاریخچه کشتارگاه در ایران

پیش از آنکه شهرها، صاحب سلاح‌خانه شود، قصاب‌هایی بودند، که مستقل از حکومت، گوشت مصرفی مردم را تهیه می‌کردند. آنان گوسفند را در مقابل دکان خود و یا کاروانسراها، می‌کشتند و پوست می‌کندند و در همانجا گوشت حاصل را به مردم می‌فروختند.

از دوره ناصری به بعد هر یک از اصناف تهران در اختیار فردی از رجال و درباریان قجر قرار گرفت. در این عصر کشتار گاو و گوسفند و اداره صنف قصاب، یکی از ده‌ها مشاغل بود، که میرزا علی اصغر خان اتابک امین‌السلطان تصاحب کرده بود.

در ارتباط با محل سلاح‌خانه، باید بیان داشت، که تهران پیش از پایتختی، قطع به یقین فاقد سلاح‌خانه بود و با همان شیوه کهن، قصاب هر محله مقابل دکانش گوسفندی می‌کشت و گوشت آن را بفروش می‌رسان. سپس نخستین سلاح‌خانه تهران در محله بازار و در محل مسجد شاه بنا شد. بعدها در همان دوره آن را خراب کردند و در محل آن مسجد شاه را ساختند و سلاح‌خانه به حاشیه شهر در اراضی نجف‌آباد کنار راه حضرت عبدالعظیم، که دور از منطقه مسکونی بود، منتقل گشت. در اواخر قاجار بازهم محل سلاح‌خانه تغییر نمود و به نازی‌آباد منتقل شد.

تاریخچه کشتارگاه در ایران

در دوره رضاشاه با قدرت گرفتن بلدیه تهران، صلاح‌خانه دوم هم خراب شد و کشتارگاه دیگری که بزرگتر و مطابق اصول بهداشت آن روز بود، در قطعه زمینی وسیع در جنوب صلاح‌خانه قبلی و شمال قریه نازی‌آباد بنا گردید.

در کشتارگاه جدید دامپزشک، کشتار را معاینه می‌کرد و در صورت مشاهده بیماری آن را در چاه می‌ریخت و در صورت سلامت مهر معاینه بر لاشه‌ها زده می‌شد و گوشت به دست مردم می‌رسید.

مرحوم بلاغی درباره صلاح‌خانه تهران نوشته است:

«... کشتارگاه جدید و مدرن مطابق بهترین کشتارگاه‌های اروپا و آمریکا در نزدیکی کشتارگاه قدیم در نازی‌آباد دایر گردید. بودجه ساختمان آن نود میلیون ریال بود که سازمان برنامه و شهرداری تامین کردند. تهیه نقشه کشتارگاه و ساختمان و خرید ماشین‌آلات و وسایل طبق قرارداد، با کمپانی لیچفیلد (در واشنگتن) بود. در این کشتارگاه روزانه هشت هزار گوسفند و هشتصد گاو کشته می‌شد ... جریان هرز آب متعفن کشتارگاه مشکل ساکنان نازی‌آباد است ... کنار نازی‌آباد حدود صد کاروانسرا وجود دارد که در آنجا آغل گوسفند و گاو است، که مردم از آن شکایت دارند.»

پس از پیروزی انقلاب کشتارگاه نازی‌آباد هم خراب گردید و شهرداری تهران در محل آن فرهنگسرای بهمن را ساخت.

تاریخچه کشتارگاه در ایران

بعد از تصویب قانون تأسیس شهرداری ها در سال ۱۳۳۴:

شهرداری ها شروع به ساخت کشتارگاه های دام در شهرها(مراکز شهرستان ها) نمودند.

کشتارگاه های دام وابسته به شهرداری ها یکی از قدیمی ترین مالکیت های مدیریت شهری است که معمولاً کمتر از حدی که شایسته ی آن است، در حال حاضر جدی گرفته می شود.

البته منظور این نیست که کسی به این مکان ها توجه نمی کند، بلکه مسئله این است که کشتارگاه های دام وابسته به شهرداری ها به ویژه در شهرهای کمتر توسعه یافته به شکل حرفه ای و جدی با سبک جدید مدیریت شهری پیگیری نمی شود یا به عبارتی دیگر نقش این چرخه یا مسیر تولید گوشت قرمز از منظر اشتغال، توسعه، درآمد و بهداشت مورد توجه قرار نمی گیرد.

تاریخچه کشتارگاه در ایران

سوال مهم این خواهد بود که چرا سبک زندگی جدید در برخی فرایندهای ما به عنوان مبلمان شهری یا توسعه شهری شناخته شده است اما در خصوص برخی موارد از جمله همین توسعه و بروز رسانی کشتارگاه های دام، همچنان بر سیاق و سبک قدیمی مدیریت شهری رفتار می کنیم یا در ایستگاه سبک سنتی آن متوقف شده ایم.

«گری لینگ»: "با ظهور جاده ها و اتوبان ها تردد کالسکه ها ممنوع نشد، اما تقریباً غیرممکن شد".

می توان گفت شهرداری ها یا به صورت کلان تر مدیریت شهری یکی از اولویت های مهم برنامه ریزی های خود را مبتنی بر تغییر مبلمان شهری و حرکت در مسیر سبک جدید زندگی قرار داده اند.

چرا مدیریت شهری یا شهرداری ها در پی تغییر این بخش از مالکیت یا مدیریت شهری خود بر مدار توسعه نیست تا کشتارگاه های دام این شهرها به سبک جدید و بر مدار سود آوری و استفاده بهینه از این صنعت رو به رشد جهانی قرار گیرد؟

اهمیت کشتارگاه

اگر کشتارگاه نبود:

- کشتار دام در معابر و حاشیه شهرها و روستاها و منازل مخاطرات تهیه و انتقال دام

تهیه دام از مراکز غیر مجاز و به عبارت دیگر مراکزی که تولید و پرورش تحت نظارت دامپزشکی نبوده است می تواند موجبات انتقال عوامل بیماریزا و پاتوژن به محیط های شهری و منازل خریداران باشند.

برخی از بیماری ها می توانند در صورت تماس با دام به انسان سرایت کنند. بیماری های پوستی، بیماری های قارچی و جرب ها از این دسته بیماری ها هستند که می توانند از طریق پوشش خارجی دام و تماس مستقیم با دام به انسان منتقل شوند. بیماری های خطرناکی نظیر شاربن و تب خونریزی دهنده کریمه کنگو نیز می توانند از طریق ترشحات دام ها به انسان منتقل شوند.

اهمیت کشتارگاه

اگر کشتارگاه نبود:

- کشتار دام در معابر و حاشیه شهرها و روستاها و منازل مخاطرات کشتار دام

کشتار دام در محل های غیر مجاز، علاوه بر مخاطرات زیست محیطی(ضایعاتی نظیر خون دام، برخی اجزای درونی دام نظیر اندام تناسلی، محتویات شکمبه و... که در صورت دفع نامناسب بهداشتی می توانند علاوه بر از بین بردن زیبایی شهری با فساد و ایجاد بوی تعفن و همچنین ایجاد زمینه تکثیر حشرات و حیوانات موذی، عامل بیماری را به محیط اطراف منتقل نمایند)، می تواند باعث انتقال عوامل بیماری زا نظیر بیماری تب خونریزی دهنده کریمه کنگو، شاربین، تب مالت و ... به عامل کشتار کننده، زنان خانه دار و مصرف کنندگان نهایی گردد. این بیماری ها با توجه به ماهیت آن، خسارات جبران ناپذیر جانی و مالی را بر سلامت عمومی جامعه وارد می نمایند.

اهمیت کشتارگاه

اگر کشتارگاه نبود:

- کشتار دام در معابر و حاشیه شهرها و روستاها و منازل مخاطرات کشتار دام

- خطر انتقال بیماری های قابل انتقال از دام به انسان نظیر تب خونریزی دهنده کریمه کنگو، شاربن، تب مالت و ...
- خطر انتقال عامل بیماری توسط عوامل ذبح در صورت ابتلا به بیماری و یا عدم رعایت بهداشت فردی
- خطر انتقال عامل بیماری توسط وسایل ضد عفونی نشده و غیر بهداشتی کشتار
- خطر انتقال عامل بیماری توسط آلودگی محیط کشتار از طریق آلودگی های ثانویه گوشت
- خطر انتقال عامل بیماری از طریق شستشوی لاشه و گوشت بوسیله آب غیر بهداشتی
- خطر گسترش عوامل بیماریزا از طریق پراکنده شدن خون و دفع غیر بهداشتی ضایعات
- خطر برگشت اجزای غیر خوراکی به چرخه مصرف انسانی
- خطر خونگیری ناقص و جمود نعشی ناقص و کاهش کیفیت و مدت ماندگاری گوشت و بالا رفتن درصد فسادپذیری گوشت در اثر عوامل ثانویه آلودگی
- تغذیه حیوانات ولگرد نظیر سگ و گربه از ضایعات و احتمال انتقال آلودگی از طریق این حیوانات
- تغذیه جوندگان موذی از ضایعات رها شده حاصل از کشتار غیر مجاز دام در سطح شهر و در نتیجه کامل شدن چرخه برخی بیماری های مشترک انسان و دام.
- خطر آلوده کردن منابع آبی زیرزمینی و انتقال و گسترش بیماری از یک منطقه به سایر مناطق
- مخاطرات زیست محیطی اطراف محل عرضه و کشتار غیر مجاز

اهمیت کشتارگاه

بازرسی کشتارگاهی

در کشتارگاه های مجاز دام(سنتی و یا صنعتی)، مسئول فنی بهداشتی و بازرس بهداشتی دامپزشکی حضور داد:

- بازرسی پیش از کشتار
- بازرسی حین و پس از کشتار
- قضاوت کشتارگاهی
- معدوم سازی و یا اصلاح لاشه های غیر قابل مصرف

اهمیت کشتار گاه

دلایل اهمیت بازرسی پیش از کشتار:

- ۱- در بعضی بیماری ها از جمله بیماری های عصبی، مسمومیت، هاری، کزاز، لیستریوز، جنون گاوی و ... دام بیمار علائم بالینی دارد ولی پس از کشتار علائم روی لاشه ندارد.
- ۲- در تعدادی از بیماری ها مانند شاربن ممنوعیت کشتار وجود دارد و در صورت کشتار می تواند باعث الودگی خط کشتار و پرسنل می گردد.
- ۳- ممکن است حیوان بدون بازرسی پیش از کشتار ذبح شود و سپس مشخص گردد که آن لاشه می بایست معدوم گردد. در صورتی که اگر بازرسی قبل از کشتار انجام شده بود، می توانست کشتار آن دام تا زمان بهبودی و یا رفع مشکل به تعویق بیفتد. مانند دامی که آنتی بیوتیک مصرف نموده است و یا دام تب دار.
- ۴- ممکن است دام نیاز به کشتار اضطراری داشته باشد و در صورت عدم معاینه قبل از کشتار ممکن است دام تا زمان کشتار تلف گردد.
- ۵- در بعضی موارد دام اجازه کشتار به صورت مشروط و در شرایط خاص را دارد. مانند دام های بروسلوزی و یا مسلول. اینگونه دام ها در صورت کشتار در شرایط عادی می تواند باعث آلودگی خط کشتار و پرسنل گردد.

اهمیت کشتارگاه

بر اساس بازرسی پس از کشتار چند نوع قضاوت متفاوت وجود دارد:

۱- ضبط کلی

دام کشتار شده به طور کامل (کل لاشه و آلیشات خوراکی و غیر خوراکی) از مصرف خارج و معدوم می شود مانند دام مبتلا به شاربن و یا کزاز.

۲- ضبط موضعی

بعضی از ضمائم و یا قسمت هایی از دام کشتار شده ضبط می گردد ولی مابقی لاشه قابلیت مصرف دارد مانند ضایعات فاسیولا در کبد که به حذف این ارگان منتج می گردد.

۳- مصرف مشروط

زمانی است که با اعمال فرایند خاص بتوان آلودگی و مشکل موجود در لاشه را از بین برد، مثلا مصرف در فرآورده های حرارت دیده.

۴- اجازه مصرف

اهمیت کشتارگاه

عملکرد اداره کل دامپزشکی در خصوص فرآورده های خام دامی:

شش ماهه ۱۴۰۴	سال ۱۴۰۳	
۳۲۴۸۶۵	۶۰۸۴۸۳	نظارت بر کشتار دام
۴۹۱۷۶۵۲۳	۹۹۳۹۹۱۵۹	نظارت بر کشتار طیور
۶۴۳۵۱	۱۴۳۹۵۹	بازدید از اماکن دامی و صنایع وابسته به دام
۲۰۶۵	۳۵۹۹	تعداد نمونه برداری
۱۲۷	۲۵۵	تعداد ارجاع قضایی
۹۳	۸۴	تعداد پلمب
۳۲۱۱۰۲	۱۳۱۴۰۰۰	مقدار معدوم سازی

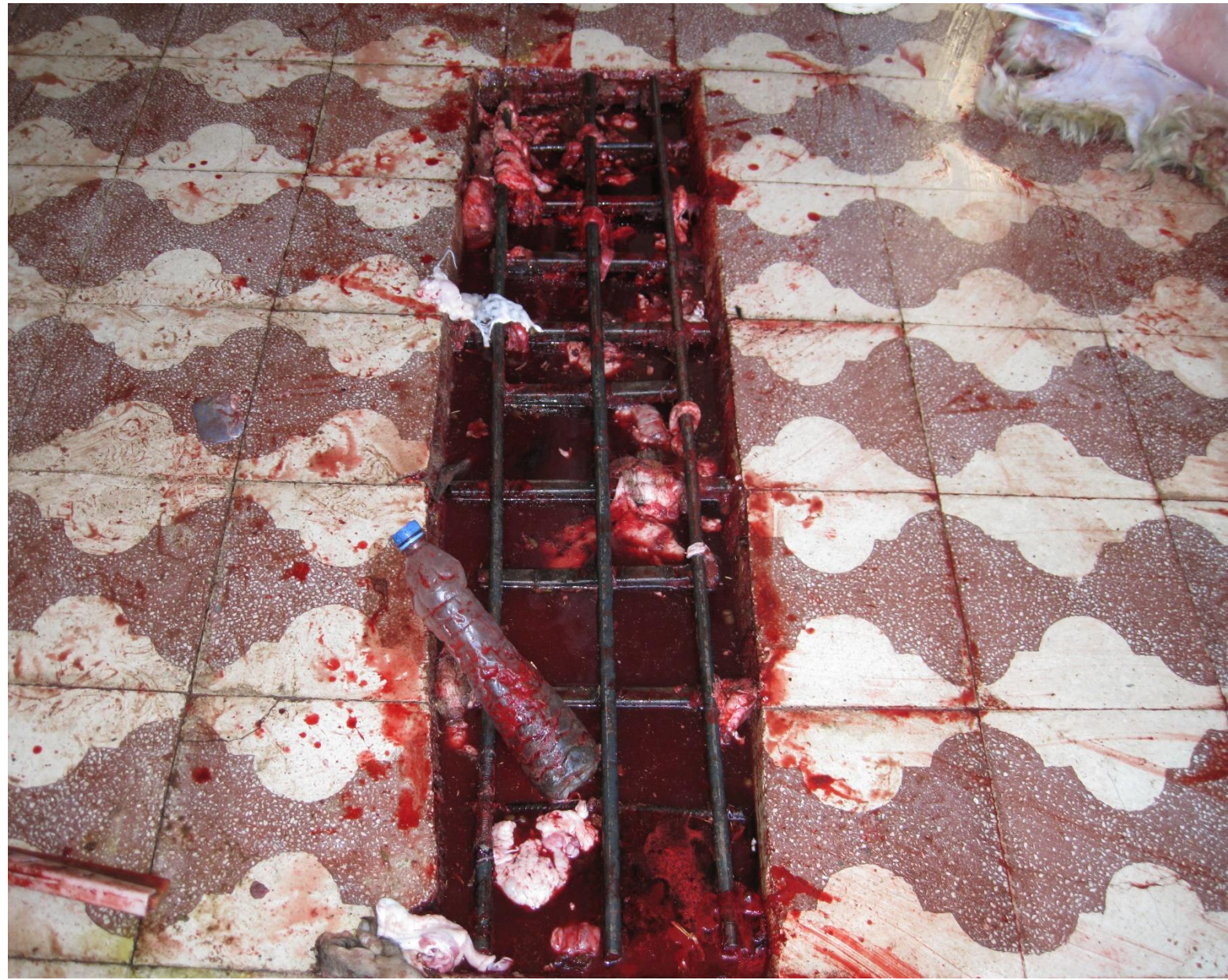
شرایط بسیار نامناسب کشتارهای غیرمجاز

اقدامات انجام شده:

پلمب، دیوارکشی و الزام به تغییر کاربری محل کشتار غیر مجاز دام در بلوار ولایت

پلمب، دیوارکشی و الزام به تغییر کاربری محل کشتار غیر مجاز دام در بلوار ولایت

پلمب، دیوارکشی و الزام به تغییر کاربری محل کشتار غیر مجاز دام در بلوار خلیج فارس

مراحل کشتار گاهی

سالن انتظار

محلی است که دام از زمان انتقال به کشتارگاه تا زمان کشتار در آن نگهداری می شود. دام می بایست به مدت ۲۴ ساعت در سالن انتظار همراه با پرهیز غذایی نگهداری و سپس اجازه کشتار داده شود. نکته مهم این است که در صورتی که دام خسته و گرسنه به کشتارگاه برسد، ابتدا می بایست فرصت داد تا خستگی و گرسنگی آن رفع و سپس ۲۴ ساعت پرهیز غذایی اعمال گردد. همچنین بازرسی پیش از کشتار در این محل انجام می شود. سالن انتظار باید مسقف باشد و قابلیت شستشو و جمع آوری کود داشته باشد.

مراحل کشتار گاهی

بی حسی (بی هوشی) دام

بی هوش کردن دام قبل از ذبح به دلایل مختلف انجام می شود. از جمله افزایش سرعت کار، کاهش خطرات ناشی از ذبح (جلوگیری از آسیب پرسنل)، بهتر شدن خونگیری و رعایت اصول اخلاقی در کشتار دام (کشتار انسانی).

در ورودی سالن کشتار، دام پس از گذشتن از راهرو، به تله بی هوشی می رسد. در باکس (تله) بی هوشی، دام با استفاده از روش های مختلف بی هوش (بی حس) می شود. از جمله روش هایی که از گذشته استفاده می شده است می توان به بی هوشی با چماق، بی هوشی با تپانچه، بی هوشی با گاز دی اکسید کربن و بی هوشی با پیستول (مثل تپانچه ولی بدون خروج تیر، شبیه پیکور) اشاره کرد. امروزه متداول ترین روش بی هوشی استفاده از شوک الکتریکی است. دستگاه الکتروشوک از طریق یک انبرک و با استفاده از جریان الکتریسیته، دام را در عرض ۲ ثانیه بی هوش می نماید. این کار به علاوه باعث افزایش فشار خون نیز می شود که در موقع خونگیری مفید است. بی هوشی ایجاد شده حدود ۵ تا ۶ دقیقه و گاهی تا ۱۰ دقیقه دوام دارد و برعکس سایر روش های فوق قابل برگشت است. ولی نکته مهم این است که فاصله بین بی هوشی و سربری نباید بیشتر از ۱ دقیقه طول بکشد. در صورت گذشت زمان بیشتر، با توجه به اینکه فشار خون بسیار بالا فته است، می تواند باعث پارگی مویرگ ها و مشاهده خونریزی در اندام ها گردد.

مراحل کشتار گاهی

کشتار و خونگیری

ذبح حیوان در ادیان و آداب مختلف متفاوت است. با این حال در همه ادیان و استانداردهای بهداشتی، تلاش بر این است که خون بیشتری از بدن دام خارج گردد و عمدتاً بر بریدن ۲ سرخرگ اصلی (کاروتید) در دو طرف چپ و راست تأکید دارند. در ذبح اسلامی، علاوه بر مسائل شرعی از قبیل مسلمان بودن ذابح، رو به قبله بودن دام در زمان ذبح، ذکر نام خدا در زمان ذبح و... تأکید بر بریدن ۴ لوله شامل نای، مری، سرخرگ های کاروتید (همراه با اینها سیاهرگ های جگولار نیز بریده می شوند) در هنگام ذبح دارد. در هنگام بریدن نای باید توجه گردد که محل برش نای زیر حنجره باشد و حنجره نباید روی گردن باقی بماند.

خونگیری حدود ۶ الی ۱۰ دقیقه (به طور متوسط ۸ دقیقه) طول می کشد و در خونگیری ایده آل، حدود ۵۰ درصد خون از بدن دام خارج می شود (میزان خون بدن یک دام حدود ۷ درصد وزن آن دام می باشد). خون خروجی در حوضچه خونگیری می ریزد و از طریق کانال های مجزا، جهت تبدیل شدن به پودر خون جمع آوری می گردد. در بعضی از کشتارگاه های غربی، واحد عمل آوری خون دارند که خون را به صورت استریل و با استفاده از نیدل های مخصوص جمع آوری می کنند.

مراحل کشتار گاهی

پوست کنی

پس از خونگیری پوست کنی آغاز می شود، پوست کنی با چاقوی معمولی صورت می گیرد ولی خطر پاره کردن پوست وجود دارد و فردی که پوست کنی را انجام می دهد باید تجربه باشد و مانع از پاره شدن و لطمه به پوست شود. فرد پوست کن یک دست کثیف جهت نگهداری سطح خارجی پوست و یک دست تمیز جهت نگهداری چاقو و تماس با سطح داخلی پوست دارد. یکی از محل های انتقال آلودگی ثانویه به لاشه مرحله پوست کنی می باشد.

در این مرحله معمولاً پاچه ها، پستان، آلت تناسلی و بیضه ها و گاهی سر نیز جدا می شود. پس از جداسازی، پوست به اتاق نمک سود کردن منتقل و با روش های مختلف از جمله تر نمکی (انداختن پوست در حوضچه های آب نمک اشباع) و خشک نمکی (پاشیدن نمک به سطح داخلی پوست)، نمک سود می گردد.

مراحل کشتار گاهی

تخلیه امعا و احشا

مرحله بعدی خارج کردن امعا و احشا است که مهمترین بخش انتقال آلودگی به لاشه می باشد. با شکاف روی خط میانی شکم، محتویات آن خارج می شود. در کشتارگاه های قدیمی محتویات تخلیه شده و به جای دیگری برده می شد در حالی که در کشتارگاه های مدرن باید میز استیلی باشد تا محتویات روی آن حرکت کرده و پس از بازرسی به طبقه تحتانی هدایت شود. سپس جناغ را شکافته و اجزا داخل قفسه سینه(قلب و ریه ها) را خارج می کنند.

زمان بین بریدن سر و تخلیه امعا و احشا نباید از یک ساعت تجاوز کند در غیر این صورت میکروارگانسیم های روده از طریق فشار تنفسی می توانند وارد مویرگ ها شده و گوشت را به باکتری آلوده کنند. در این صورت باید لاشه به صورت موقت ضبط شود و تصمیم گیری پس از مشخص شدن آزمون میکروبی گوشت لاشه مشخص می گردد.

مراحل کشتار گاهی

شقه کردن لاشه

لاشه گوسفندی نیاز به شقه کردن ندارد. ولی در گاو، به دلیل سهولت در حمل و نقل و همچنین ایجاد امکان مشاهده سطح مقطع عضلات، استخوان ها و ستون مهره ها (مخصوصاً جهت بررسی بیماری سل)، لاشه را شقه می نمایند. بازرسی پس از کشتار بعد از این مرحله انجام می شود.

مراحل کشتار گاهی

شست و شو، سرد کردن و نشانه گذاری لاشه

شستن لاشه به منظور خنک کردن، حذف لکه های خون و همچنین بقایای احتمالی مو، استخوان و سایر آلودگی ها با آب سرد قابل شرب انجام می شود.

لاشه ها پس از شستشو، لیبیل گذاری شده و به سردخانه بالای صفر منتقل می شوند. شرایط سردخانه باید به گونه ای باشد که دمای عمق لاشه پس از ۲۴ ساعت به کمتر از ۱۰ درجه سانتی گراد برسد (اگر در کمتر از ۱۲ ساعت دمای عمق لاشه به زیر ۱۴ درجه سانتی گراد برسد، به دلیل آزاد شدن مقدار زیادی یون کلسیم از میتوکندری ها، انقباضات شدید رخ می دهد و گوشت سفت تر از حد معمول می شود). علاوه بر این جهت جلوگیری از خشک شدن لاشه ها، اتاق سرد کشتارگاه باید امکانات ایجاد رطوبت اشباع را داشته باشد. پس از گذشت ۲۴ ساعت، در صورت رسیدن دمای عمق لاشه کمتر از ۱۰ درجه سانتی گراد و پی اچ عمق لاشه گاوی به زیر ۵/۸ و پی اچ عمق لاشه گوسفندی به زیر ۶/۲، لاشه ها اجازه ترخیص و عرضه را دارند.